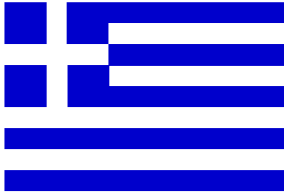

LANDEN VAN EUROPA

Griekenland

1 Vlag

2 Ligging op Europese kaart

Griekenland is een land in Zuid-Europa, bestaande uit het zuidelijkste deel van het Balkanschiereiland en een groot aantal eilanden. Deze eilanden vormen samen ongeveer 20% van het landoppervlak.

Griekenland grenst in het noorden (van west naar oost) aan Albanië, het land Macedonië, Bulgarije en Turkije. Voor het overige is het vasteland van Griekenland omgeven door de Middellandse Zee (in het zuiden), de Ionische Zee (in het westen) en de Egeïsche Zee (in het oosten). De grootste eilanden zijn Kreta, Euboea, Lesbos en Rodos.

Omtrek landgrenzen: 1210 km (Bulgarije 494 km, Albanië 292 km, het land Macedonië 228 km, Turkije 206 km). Kustlijn: 14.880 km.

3 Oppervlakte

De oppervlakte van Griekenland bedraagt bijna 132.000 vierkante kilometer. Griekenland is 3x groter dan Nederland.

4 Bevolking

Het aantal inwoners van Griekenland is bijna 11 miljoen. De bevolkingsdichtheid is 81,4 per vierkante kilometer. Ongeveer twee derde van de Grieken woont in stedelijke gebieden, een kwart van de Grieken woont in of rond Athene. De Griekse diaspora telt zo'n zes miljoen mensen. Zij wonen vooral in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Australië en Duitsland.

De bevolking bestaat voor het grootste deel uit etnische Grieken. De grootste expliciet erkende minderheid is de moslimminderheid van Griekenland, waartoe Albanen, Turken en Bulgaren (Pomaken) gerekend worden. Zij leven vooral in het noorden van het land. Daarnaast zijn er kleinere erkende minderheden van Joden en Armenen. Tevens wonen er in Griekenland veel andere nationaliteiten, met name uit Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

De hoofdstad van Griekenland is Athene.

De grootste steden van Griekenland zijn Athene, Thessaloniki, Piraeus, Patras, Iraklion (Kreta), Korinthe, Larissa en Volos.

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

Tot 1000 v. Chr. werd Griekenland geregeerd door vele verschillende leiders van diverse afkomst. Het gebied groeide uit tot een mengsel van onafhankelijke stadstaten, waarvan velen kolonies in het Middellandse Zeegebied vestigden. De klassieke Griekse cultuur, die rond Athene wordt gecentreerd, bereikte zijn hoogtepunt in de vijfde eeuw voor Christus alvorens de Griekse stadstaten werden verenigd met de Macedonische gebieden door Philippus II van Macedonië in 338 v.Chr. Het gebied werd later beheerst door de Romeinse en Byzantijnse imperia, waarin de Griekse cultuur een prominente rol speelde, alvorens het onderdeel werd van het Ottomaanse imperium (1456).

In 1829 bereikte Griekenland zijn onafhankelijkheid en vestigde een constitutionele monarchie. Er volgde een militaire staatsgreep in 1967 en een democratische republiek werd gevestigd in 1974.

Griekenland is sinds 1981 lid van de Europese Unie.

Griekenland was in 1985 het toneel van hevige rellen nadat de politie Michalis Kaltezas doodschoot. Deze situatie herhaalde zich in december 2008 toen Alexandros Grigoropoulos door de politie werd gedood.

7 Staatsvorm

De democratie hebben wij aan Griekenland te danken. Al in de 5e eeuw kwamen de burgers van Athene geregeld bij elkaar om over politieke zaken te discussiëren en besluiten te nemen. Weliswaar hadden vrouwen en slaven niets in te brengen, maar de Grieken waren de eersten die de macht niet aan een enkele persoon gaven, maar aan een groot deel van het volk. In hun stadsstaten werden vormen van democratisch bestuur ontwikkeld

<voor een uitgebreide geschiedenis van Griekenland, indien nodig, zie:

http://nl.wikipedia.org/wiki/Geschiedenis_van_Griekenland>

Sinds 1974 (afschaffing van het koningshuis) is Griekenland is een republiek, gebaseerd op de grondwet van 1975. De Griekse republiek is een parlementaire democratie. De 300 leden van het parlement – wetgevende macht die uit één Kamer bestaat – worden voor vier jaar gekozen, rechtstreeks gekozen via een systeem van versterkte proportionele vertegenwoordiging. Dit systeem werkt in het voordeel van de grootste partij, waardoor deze extra zetels krijgt ten koste van de tweede partij. De president wordt voor een periode van vijf jaar door het parlement gekozen; als staatshoofd heeft hij geen uitvoerende macht. Deze macht ligt bij de Raad van ministers, die daarover verantwoording aflegt aan het parlement. De grondwet garandeert de burgerlijke en politieke vrijheden, evenals de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.

Griekenland is sinds 1981 lid van de EU en sinds 1951 lid van de Navo

Het Griekse volkslied is Ymnos eis tin Elephterian.

Nationale feestdag: 25 maart.

8 Regio's en departementen

Griekenland is onderverdeeld in dertien periferieën, die weer onderverdeeld zijn in 51 departementen. De departementen zijn weer onderverdeeld in totaal 1033 gemeenten: 900 stedelijke gemeenten en 133 landelijke. Met de bestuurlijke herindeling van Griekenland in 1997 zijn de 147 provincies (eparchies, als tussenlaag tussen departement en gemeente) afgeschaft. Namen van de periferieën: Attika, Centraal-Griekenland, Centraal-Macedonië, Kreta, Oost-Macedonië, Epirus, Ionische eilanden, Noord-Egeïsche eilanden, Peloponnesos, Zuid-Egeïsche eilanden, Thessalië, West-Griekenland, West-Macedonië.

In de wateren die het Griekse vasteland omgeven liggen ongeveer 1700 eilanden die ook tot Griekenland behoren, zoals: Egina – Chios – Euboea – Ikaria – Kreta (Kriti) – Korfoe (Kerkyra) – Kos – Lesbos (Lesvos) – Naxos – Mikonos (Mykonos) – Paros – Rodos – Samos – Zakynthos (Zante) e.a. De meeste eilanden worden gegroepeerd in archipels: de voornaamste zijn de Ionische Eilanden, de Sporaden, de Cycladen en de Dodekanesos.

9 Infrastructuur

Twee belangrijke autosnelwegen verbinden het noorden en het zuiden van Griekenland: de Pathe (van Patras naar Thessaloniki) met een totale lengte van 730 kilometer en de autosnelweg van oost naar west met een lengte van 670 kilometer (van Igoumenitsa naar de Turkse grens). De ringweg om Athene is 65 kilometer lang. De komende jaren worden nog meer autosnelwegen aangelegd. Naast autosnelwegen zijn er secundaire, tweebaanswegen.

Met de bus kun je in Griekenland overal komen, maar het bereik van de spoorwegen is minder groot. In Griekenland reizen de meeste mensen daarom liever met de bus dan met de trein. De treinen in Griekenland staan niet bekend om de beste service en het spoorwegennetwerk is nog niet zo uitgebreid als dat van de bus. De Griekse Spoorwegen is echter wel bezig om het spoorwegennet uit te breiden en de

treinen te moderniseren. De spoorwegen verbinden Thessaloniki met Athene en er is een spoorweg rond de Peloponnesos. Een redelijk goede treinservice vind je tegenwoordig in de regio Attica, waar ook Athene ligt.

Door de vele eilanden is de veerboot ook een belangrijke vorm van openbaar vervoer in Griekenland. Eilandhoppen is erg geliefd bij toeristen die Griekenland bezoeken. De veerboten naar de Griekse eilanden vertrekken o.a. vanuit de belangrijke havens van Piraeus en Rafina.

Door het grote aantal eilanden heeft Griekenland OOK veel luchthavens: 64 met verharde en 16 met onverharde landingsbanen. Slechts vijf vooraanstaande internationale luchthavens voldoen aan de moderne standaards: Athene, Thessaloniki, Rhodos, Heraklion en Corfu. Sinds maart 2001 heeft Griekenland een nieuwe, zeer moderne, internationale luchthaven bij Spáta, ten zuidoosten van Athene ('Elefthérios Venizélos'). Veel luchthavens worden momenteel gemoderniseerd.

10 Klimaat

Het grootste deel van Griekenland heeft een mediterraan klimaat (zachte winters en droge warme zomers) In de hoger gelegen delen van het binnenland kunnen er in de winters periodes voorkomen van kou en winterse neerslag. In sommige delen van Griekenland is het zelfs mogelijk om te wintersporten. Zelfs het eiland Kreta krijgt soms te maken met een laag sneeuw. De hoofdstad Athene wordt in de wintermaanden zelfs regelmatig lam gelegd door zware sneeuwval. De meeste neerslag in Griekenland valt in de winterperiode. Tijdens de zomermaanden valt er weinig regen in Griekenland. Droogte is dan ook een probleem dat regelmatig voorkomt in Griekenland en waardoor er een verhoogde kans op bosbranden is. De zomermaanden zijn in Griekenland warm en droog. Hittegolven met temperaturen die op kunnen lopen tot boven de 40 graden komen iedere zomer voor in Griekenland. Vooral de hoofdstad Athene, de Peloponnesos, Kreta en de eilanden behorende tot de Dodekanese (o.a. Rhodos, Karpathos Kos en Samos) hebben een redelijk grote kans op lange periodes van hitte in de maanden juni, juli en augustus.

11 Rivieren en meren

Grootste rivieren: Alpheüs, Axios, Maritsa (Evros), Nestos, Strimon.

Grootste meer: Prespameer (gedeeltelijk buiten Griekenland gelegen)

12 Gebergten

Zo'n 70 procent van Griekenland bestaat uit bergen; meer dan driekwart van het land ligt 700 meter boven de zeespiegel. Er zijn grote hoogteverschillen. De twee grote bergketens zijn Rhodópi, in het noordoosten aan de grens met Bulgarije, en Pindos, een voortzetting van de Dinarische Alpen in het noordwesten. De hoogste berg is de Olympos (2.917 meter) in midden-Griekenland, in de Griekse mythologie de woonplaats van de twaalf Olympische goden. De rivieren zijn voor de landbouw van grote betekenis, hoewel veel grotere rivieren in de zomer droogvallen. In het noordwesten ligt een aantal natuurlijke meren.

Geografisch en sociaal-economisch gezien kan het vasteland, van noord naar zuid, worden onderverdeeld in zes regio's:

- West-Tracië (in het noordoosten);
- Macedonië (gebied rond Thessaloniki);
- Epirus (noordwesten);
- Thessalië (oostelijk deel van centraal Griekenland);
- Centraal Griekenland (tussen Epirus-Thessalië en Patras-Korinthe);
- Peloponnesus (zuidelijk schiereiland).

13 Nationale en regionale parken

Op de mooiste plaatsen in het land heeft men inmiddels het etiket 'Nationaal Park' geplakt. Dat betekent in de praktijk nog niet al te veel, maar het is ten minste een begin. Deze gebieden zijn: de

Prespa-meren (bij de Albanese grens), de Vikos- en Aöos-kloof, de Olympus, Valios Calde in het Pindos gebergte, Oiti, het Parnassos-gebergte, de Enos op het eiland Kefallinia, het Pernitha gebergte, Kaap Sounion, het Elatia-bos in het Rodopi-gebergte en de moerassige monding van de rivier de Evros. Behalve in deze officieel aangewezen Nationale Parken kun je in heel Griekenland schitterende tochten door de natuur maken, zoals in de uitlopers van de Peloponnesos, een tocht door het ruige Arkadië, de indrukwekkende weg van Livadia naar Thebe en de wonderlijke Meteoren. Het versteende woud op het Griekse eiland Lesbos, een van UNESCO's 25 internationale natuurparken, is uitgeroepen tot beste natuurpark van Europa. Er zijn slechts twee versteende wouden op aarde.

14 Industrie en economie

Tot halverwege de vorige eeuw was Griekenland een sterk agrarisch land. Na de Tweede Wereldoorlog kreeg het land omvangrijke economische steun en kwam de industrialisatie op gang. Omdat de economie weinig perspectieven bood, zijn in de tweede helft van de 20e eeuw veel Grieken naar het buitenland getrokken. Veel zijn overigens ook weer teruggekeerd. In de jaren '90 kreeg Griekenland te maken met illegale immigratie, vooral vanuit het straatarme buurland Albanië. Meer dan 50% van het Griekse bedrijfsleven is gevestigd in de regio Athene. De belangrijkste economische sectoren zijn landbouw, toerisme, bouw en scheepvaart.

Het grootste succes boekten de Grieken in de toeristenindustrie: het land ontwikkelde zich tot een topbestemming. Populaire vakantiebestemmingen zijn de eilanden (met koplopers als Kreta, Corfu en Rhodos), de overblijfselen uit de Griekse oudheid (Peloponnesos, bv. Olympia), hoofdstad Athene (met de imposante Akropolis).

Toch is het toerisme niet (meer) de grootste leverancier van buitenlandse deviezen. Dat is de scheepvaartindustrie. Ongeveer 20% van alle schepen ter wereld is eigendom van Griekse rederijen.

De belangrijkste overige takken van industrie zijn textiel, levensmiddelen, tabak en chemie. De meeste industrie is geconcentreerd rond de twee grootste steden, Athene en Thessaloniki.

Griekenland kan voor bijna de helft in de eigen energiebehoefte voorzien met behulp van bruinkool uit eigen bodem, waterkracht en alternatieve energiebronnen. Op het gebied van de actieve opwekking van zonne-, aardwarmte- en windenergie neemt Griekenland zelfs een leidende positie in. Zo heeft Griekenland het grootste oppervlak aan geïnstalleerde zonnepanelen van Europa. Die worden vooral aangewend voor huishoudelijk gebruik, zoals voor het opwarmen van water. Ook heeft Griekenland grote windmolenparken, onder andere op de Peloponnesos en op het eiland Evia.

15 Wijnbouw

In Griekenland wordt al duizenden jaren wijn geproduceerd. Dionysos was zelfs de god van de wijn in de Griekse mythologie. Het is zo goed als zeker dat de Grieken die zich in Marseille en Zuid-Italië vestigden hun kennis van de wijnbouw daar hebben geïntroduceerd. Griekenland kent meer dan 300 inheemse druivenrassen zoals: malagouziá, assyrtiko, xinomavro, limnio, mavrotragano, mavroudi, augoustiatis en moschofilero. Vanaf 1960 hebben ook internationale druivenrassen hun intrede gedaan. In Griekenland zijn er vandaag de dag diverse wijnstreken. In vergelijking met landen als Frankrijk, Italië en Spanje is Griekenland wereldwijd nog altijd een minder populair wijnland. Toch heeft de wijnbouw in Griekenland de afgelopen jaren een ware revolutie ondergaan waarin kwaliteit, individualiteit en geschiedenis de speerpunten zijn van een nieuwe generatie Griekse wijnproducenten.

16 Landbouw

De landbouw speelt in Griekenland een fundamentele rol. Landbouw stelt bijna een kwart van alle werknemers te werk en gebruikt 3,5 miljoen hectare grond. Er zijn meer dan 800.000 landbouwbedrijven, meteen gemiddelde grootte van 4,5 hectare (gemiddelde EU-grootte is 18,5 hectare).

17 Bosbouw

In vroeger tijden was Griekenland een bosrijk land, maar tengevolge van eeuwenlange begrazing door geiten en schapen plus een overmatige houtkap in de 19^e eeuw zijn nu alleen nog restanten van de eens uitgestrekte wouden over. Bosbouw is in Griekenland nauwelijks van belang vanwege de slechte kwaliteit van de bossen door bosbranden en roofbouw die op dieren hebben gepleegd.

18 Godsdienst

De overgrote meerderheid van de Grieken behoort tot de Grieks-orthodoxe Kerk, die krachtens de grondwet van Griekenland een bevoorrechte positie inneemt. Niettemin wordt godsdienstvrijheid erkend door de grondwet. Het symbool van het geloof is de in het zwart geklede pope, de priester. Het land is bezaaid met schitterende oude kerkjes en kapellen die stuk voor stuk versierd zijn met mozaïeken of fresco's. Geen feest wordt met meer overgave gevierd dan het paasfeest, waarbij de priester 's nachts om 12 uur in de kerk het Licht uitdeelt ten teken dat Christus is opgestaan. De islam in Griekenland wordt door zowel een autochtone minderheid (de moslimminderheid van Griekenland) als immigranten aangehangen. Ongeveer één procent van de inwoners van Griekenland is moslim. Andere religieuze minderheden zijn de Sefardische Joden, de katholieken en verschillende kleine protestante gemeenschappen.

19 Onderwijs

Het Griekse onderwijsstelsel wordt geregeld door wetten en bestuurlijke verordeningen en valt onder de algemene verantwoordelijkheid van het ministerie van Onderwijs en Eredienst, dat belast is met de uitvoering van het nationaal onderwijsbeleid. In Griekenland geldt een onderwijsplicht voor alle kinderen van 6 t/m 15 jaar. Het formeel onderwijs kent een vaste scholingsperiode, de mogelijkheid van doubleren en de uitreiking van een formeel van overheidswege erkend diploma. Een diploma (opleidingscertificaat, graad, enz.) is een voorwaarde om van het ene naar het andere onderwijsniveau te kunnen doorstromen.

Het kleuteronderwijs omvat twee jaar en is op dit moment facultatief, maar wordt geleidelijk aan verplicht. De eerste zes jaar wordt er door de leerlingen onderwijs gevolgd aan de Dimotiko Scholio (basisonderwijs) en de laatste drie jaar aan het Gymnasio, de eerste fase van het secundair onderwijs. In alle klassen wordt algemeen onderwijs gegeven en er is dag- en avondonderwijs.

Kinderen die het basisonderwijs verlaten worden automatisch en zonder examens toegelaten tot de eerste klas van het Gymnasio. Er moet wel een afsluitend getuigschrift (apolytirio) worden overlegd van de lagere school. Engels is een verplicht vak en wordt gegeven vanaf de vierde klas van het basisonderwijs. Aan het eind van het Gymnasio ontvangen de leerlingen een diploma (Apolytirio Gymnasiou). Om dit diploma te kunnen ontvangen moeten de leerlingen in de regel gemiddeld 10 punten hebben met een maximum van 20 voor alle vakken en mag het schoolverzuim de maximale toegestane grens niet overschrijden.

20 Cultuur

Griekenland is de bakermat van de Europese beschaving. De oude Grieken blonken uit in filosofie, geneeskunde, natuurkunde, filosofie, politiek, literatuur, wiskunde en astronomie. Het Griekse historische en culturele erfgoed klinkt nog steeds door in de moderne wereld: in de literatuur, kunst, filosofie en politiek. Zo leert iedereen op school de stelling van Pythagoras en leggen artsen over de hele wereld de eed van Hippocrates af. De drie beroemdste filosofen uit de Oudheid zijn Socrates, Plato en Aristoteles.

Al sinds de Oudheid is kunst een belangrijk onderdeel van de Griekse cultuur. Nog steeds worden in veel antieke Griekse theaters drama's opgevoerd. Het oude Griekenland heeft veel literatuur voortgebracht: poëzie, drama, filosofische en historische verhalen.

Waar in Griekenland muziek klinkt, wordt ook gedanst. De oudste dans is een rondedans, de syrtos. Daarbij houden mannen elkaar bij de schouders vast. De leidende danser is met de anderen verbonden

door een zakdoekje. Van het woord syrto is de naam sirtaki afgeleid, een moderne variant die bekend werd door de film Zorba de Griek. Geen klassieke dans dus, maar wel een dans die toeristen graag meedansen.

21 Eten en drinken

Olijven en olijfolie zijn niet alleen belangrijke exportproducten, in Griekenland wordt bovendien per hoofd van de bevolking meer olijfolie genuttigd dan waar ook ter wereld. Olijfgaarden bepalen dan ook het landschap. Bijna elk huishouden heeft een paar productieve olijfbomen. De binnenplaatsen zijn vaak overdekt met wijnranken en zelfs het kleinste gezin slaagt erin om van zijn eigen druiven wijn te maken. Tot de meest gevraagde groenten behoren rode en groene paprika's, aubergines, pompoenen, verschillende soorten courgettes en komkommers. Spinazie en andere, vergelijkbare bladgroenten zijn rijkelijk voorhanden en worden op allerlei manieren bereid. Tomaten in verschillende vorm en grootte spelen een belangrijke rol in talrijke gerechten. Exotisch voor ons zijn de okra's, kikkererwten en granaatappelen. Meloenen, watermeloenen, perziken, nectarines, kersen, citroenen en sinaasappels behoren tot de fruitsoorten die vooral in het hoogseizoen in overvloed te verkrijgen zijn. In de winkels is een rijke keuze aan gedroogde vruchten te vinden: rozijnen, krenten, wal- en hazelnoten, pistachenoten, amandelen en pijnboompitten; evenals rijk gesorteerde kruiden, zoals peterselie, dille, oregano, basilicum, tijm, rozemarijn, munt en salie.

Het vlees wordt in het algemeen als gehakt of in kleine stukken gesneden aangeboden. Vis is in Griekenland in overvloed te verkrijgen: inktvis, calamares, zwaardvis en kleine visjes om te frituren zijn populair. Het aanbod van zuivelproducten is de laatste jaren flink gestegen. Fetakaas (gemaakt van schapenmelk), de klassieke magere weikaas Mizithra, de dikke yoghurt en Tzatziki behoren tot de populairste zuivelproducten.

Naast wijn drinken de Grieken ook ouzo. Het is een geliefd aperatief op anijsbasis dat wit wordt als je er water bij doet. De Grieken drinken het puur, maar er wordt altijd een glaasje water bij geserveerd. De sterkste drank uit Griekenland is ongetwijfeld raki. Raki wordt veel gedronken op Kreta.

Enkele typisch Griekse gerechten zijn:

- baklava
- gyros
- moussaka
- souvlaki
- stifado
- tzatziki

22 Taal

Het Griekse alfabet en de Griekse taal hebben veel bijgedragen aan alle Westerse talen, maar de huidige Grieken zijn de enigen die deze taal nog spreken. Vrijwel alle Grieken hebben het Grieks als moedertaal. Pontische Grieken spreken vaak het Pontische dialect. Mensen die tot de autochtone moslimminderheid behoren, spreken Turks, Bulgaars, Albanees of Romani. Romani wordt ook gesproken door christelijke Roma. Nabij de noordgrens wordt door sommigen Bulgaars of Slavisch-Macedonisch gesproken. In de 20e eeuw zijn enkele minderheidstalen vrijwel verdwenen, door assimilatie met de Grieks-sprekende meerderheid.

23 Geldeenheid

Munteenheid vóór 2002: drachme. Daarna werd de euro ingevoerd.

24 Media

De Griekse ether is overvol en de oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat er naast de nationale Griekse zenders (radio 1, 2 en 3) een scala aan lokale radiozenders is. Binnen deze zenders wordt er niet alleen

Grieks gesproken, maar veelal ook Duits, Engels en Frans. Dit betreft dan voornamelijk de nieuwsuitzendingen.

De Griekse televisie bevat enkele nationale televisie zenders, evenals vele particuliere en kabel- en satelliet- zenders uit zowel Griekenland alsook zenders uit het buitenland. De meeste Griekse stations brengen net als de Nederlandse zenders een mix van spelletjes, nieuws, soaps, actualiteitenprogramma's en films en sportprogramma's.

De belangrijkste Engelstalige krant van Athene is de Athens News. Het bekendste Griekse blad is de Odyssey, welke twee keer per maand wordt uitgegeven. Bij alle kiosken is bovenstaande lectuur te verkrijgen.

25 Belangrijkste monumenten en topics

Enkele beroemde bezienswaardigheden in Griekenland zijn:

- de tempel van Apollo Epicurius te Bassae
- de archeologische plaatsen Delphi, Olympia
- de Akropolis van Athene
- de Peloponnesos
- de berg Athos
- de Meteora-kloosters
- de archeologische plaats Epidaurus.